

CHRISTIANE F.

3 michi... nach 13in kein Kunstler, das, er der... Sch will her raus!

ante 5 Jahre 10 Jahre lin...

Nemzi
Lorit
Ich habe auch etwas eins
Wahrscheinlich
den Tod das
zu hören!

My
deti zo
stanice
ZOO

ist ge
iradch
ey ih ne

premedia

Kniha vychádza z magnetofónových nahrávok Kaia
Hermannu a Horsta Riecka

Kai Hermann, narodený v roku 1938, pracoval ako autor pre Die Zeit, Spiegel a Stern. Napísal tiež množstvo kníh a scenárov a za svoju prácu bol ocenený Theodor-Wolff-Preis, Carl-von-Ossietsky-Medaille a Egon-Erwin-Kisch-Preis. Vo vydavateľstve Carlsen mu vyšla kniha „Engel und Joe“.

Horst Rieck, narodený v roku 1941, žije ako autor v slobodnom povolání v Berlíne. Spolupracuje s časopisom Stern a Die Zeit a zaoberá sa predovšetkým témami týkajúcimi sa mládeže.

CHRISTIANE F.

My děti
zo
stanice
ZOO

Z němčiny preložila Paulína Šedíková-Čuhová

Christiane F. – My deti zo stanice Zoo

Prvé vydanie

Copyright text and illustrations © 2009 by Carlsen Verlag GmbH,
Hamburg, Germany / © stern im Verlag Gruner + Jahr AG & Co
KG, Hamburg

First published in Germany under the title Christiane F. – Wir
Kinder von Bahnhof Zoo

Translation © Paulína Šedíková-Čuhová, 2015

Cover design © Dodo Dobřík

Slovak edition © Premedia Group, s.r.o.

ISBN 978-80-8159-238-6

Obžaloba

Výňatky z obžalovacieho spisu štátneho zástupcu pri krajinskom súde v Berlíne 27. júla 1977

Žiačka *Christiane Vera F.*, ktorá ako mladistvá nesie už od 20. mája 1976 zodpovednosť za svoje činy, je obžalovaná z toho, že aj po tomto dátume pokračovala v úmyselnom získavaní látok, respektíve prípravkov, ktoré možno zahrnúť pod ustanovenie zákona o omamných látkach, bez potrebného povolenia Spolkového zdravotného úradu.

Obžalovaná je od februára 1976 užívateľkou heroínu. Vpichovala si – spočiatku s prestávkami, neskôr denne – približne štvrtinu zvyčajnej dávky. Od 20. mája 1976 je podľa trestného práva právne zodpovedná za svoje činy.

Pri príležitosti dvoch kontrol uskutočnených 1. a 13. marca 1977 bola obžalovaná zastihnutá a skontrolovaná v hale stanice Zoo a na stanici metra Kurfürstendamm. Mala pri sebe 18 mg a 140,7 mg substancie obsahujúcej heroín.

Okrem toho bol 12. mája 1977 nájdený v osobnom vlastníctve obžalovanej staniolový balíček, ktorý obsahoval 62,4 mg substancie obsahujúcej heroín. U obžalovanej sa taktiež našli predmety slúžiace na užívanie heroínu. Laboratórne vyšetrenie tiež čiastočne potvrdilo stopy heroínu na týchto predmetoch. Obsah morfínu preukázal aj rozbor moču.

12. mája 1977 našla matka obžalovanej, pani U. F., v osobnom vlastníctve svojej dcéry 62,4 mg substancie obsahujúcej heroín, ktorý zaslala kriminálnej polícii.

Vo svojej výpovedi obžalovaná uviedla, že heroín užíva od februára 1976. Okrem toho získavala od zimy 1976 peniaze na heroín prostitúciou.

Je potrebné vychádzať z toho, že obžalovaná v užívaní heroínu pokračuje naďalej.

Rozsudok

*Výňatky z rozsudku Obvodného súdu Neumünster zo 14. júna 1978.
Rozsudok v mene ľudu.*

V trestnej veci proti žiačke Christiane Vere F. za prečin.

Obžalovaná je uznaná vinnou za pokračovanie získavania omamných látok súvisiacich s ich nepovoleným prechovávaním. Rozhodnutie, či jej bude uložený trest pre mladistvých, je oprávnené.

Dôvody: Obžalovaná prechádzala do svojho trinásteho roku normálnym vývojom. Je priemerne inteligentná, a tak si uvedomovala, že získavanie heroínu predstavuje trestný čin. Existuje síce dostatok údajov o tom, že obžalovaná bola drogovovo závislá už od 20. mája 1976 (pred dosiahnutím veku trestnoprávnej zodpovednosti), tým sa však nevylučuje ani jej trestnoprávna zodpovednosť, ani schopnosť niesť vinu. Obžalovaná v priebehu doby rozpoznala svoju situáciu a snažila sa o odvykanie. Bola preto absolútne schopná rozoznať nesprávnosť svojho konania a podľa toho sa zachovať.

Prognóza budúceho vývoja je v každom prípade toho času priaznivá, aj keď nemožno vylúčiť, že u obžalovanej môže dôjsť k recidíve. Ďalší vývoj obžalovanej je nutné aspoň v najbližšej dobe pozorne sledovať.

Bolo to šialene vzrušujúce. Mama balila celý deň kufre a škatule. Pochopila som, že začíname nový život.

Mala som šesť rokov a po presťahovaní som mala nastúpiť do školy. Zatiaľ čo mama bez prestávky balila a bola čoraz nervóznejšia, bola som takmer každý deň na statku u Völkelovcov. Čakala som, kým sa kravy vrátia do stajne na dojenie. Krmila som prasce a sliepky a vystrájala s ostatnými deťmi v senníku. Alebo som sa nahaňovala s mačiatkami. Bolo to krásne leto, prvé, na ktoré si spomínam.

Vedela som, že čoskoro pocestujeme niekam ďaleko, do veľkého mesta, ktoré sa volá Berlín. Mama najprv letela do Berlína sama. Chcela zabezpečiť byt. Moja malá sestra, ja a otec sme za ňou leteli o niekoľko týždňov neskôr. My decká sme leteli po prvý raz v živote lietadlom. Bolo to všetko neskutočne napínavé.

Rodičia nám rozprávali fantastické príbehy o obrovskom byte so šiestimi veľkými izbami, v ktorých budeme teraz bývať. A ako budú zarábať kopec peňazí. Mama povedala, že môžeme mať jednu veľkú izbu len samy pre seba. Chceli nám nakúpiť super nábytok. Opisovala vtedy celkom presne, ako bude naša izba vyzeráť. Viem to ešte aj dnes, lebo ako dieťa som si tú izbu nikdy neprestala predstavovať. Čím som bola staršia, tým bola izba v mojej fantázii krajšia.

Na to, ako vyzeral byt, do ktorého sme prišli, som tiež nikdy nezabudla. Asi preto, že som z neho mala najskôr hrozný strach. Bol veľký a prázdny a bála som sa, že sa v ňom stratím. Keď sme nahlas hovorili, strašne sa to ozývalo.

Pár kúskov nábytku bolo len v troch izbách. V detskej izbe boli dve postele a starý kredenc s našimi hračkami. V druhej izbe bola posteľ pre našich a v najväčšej stál starý gauč a pár stoličiek. Tak sme bývali v Berlíne-Kreuzbergu na nábřeží Paula Lincka.

O niekoľko dní som sa odvážila vyjsť s bicyklom na ulicu, hrali sa tam deti, ktoré boli o čosi staršie ako ja. V našej dedine

sa staršie decká hrali vždy s mladšími a dávali na ne pozor. Deti pred naším bytom hneď povedali: „Čo tá tu chce?“ Potom mi vzali bicykel. Keď mi ho vrátili, bola jedna pneumatika vypustená a blatník ohnutý.

Otec ma za zničený bicykel poriadne zmlátil. Na bicykli som potom jazdila len po našich šiestich izbách.

Z troch izieb mala byť vlastne kancelária. Naši si tam chceli otvoriť zoznamovaciu službu. Písacie stoly a kreslá, o ktorých naši vraceli, však nikdy neprišli. Kredenc ostal v detskej izbe.

Jedného dňa naložili gauč, posteľ a kredenc na nákladiak a potom to všetko odviezli k výškovému domu v Gropiusstadte. Tam sme mali dvaapolizbový byt na jedenástom poschodí. Všetky tie krásne veci, o ktorým nám mama rozprávala, by sa do tej polovičnej izbičky nikdy nezmestili.

Gropiusstadt, to sú výškové domy pre štyridsaťpäťtisíc ľudí, medzi nimi trávniky a nákupné centrá. Z diaľky vyzeralo všetko nové a udržiavané. No keď ste stáli medzi domami, všade páchla šfanka a hovná. Mohli za to hlavne psy a decká, ktoré žili v Gropiusstadte. Najviac to smrdelo na schodisku.

Naši nadávali na robotnícku háveď, ktorá čúrala po schodiskách. No robotnícka háveď za to väčšinou nemohla. To som zistila hneď, keď som sa po prvý raz hrala vonku a zrazu mi bolo treba cikať. Kým som prišla k výťahu a na jedenáste poschodie, pocikala som sa. Otec ma za to stlkol. Keď sa mi niekolkokrát nepodarilo zdola prísť načas na záchod a otec ma zmastil, čupla som si aj ja niekde, kde ma nik nevidel. Keďže z výškových domov vidieť takmer do každého rohu, schody boli to najistejšie miesto.

Aj na ulici v Gropiusstadte ma decká mali za hlupaňu z dediny. Nemala som také hračky ako ony. Ani len vodnú pištoľ. Inak som sa obliekala. Inak som rozprávala. Nepoznala som hry, ktoré sa hrávali. Aj tak sa mi nepáčili. U nás na dedine sme často jazdievali do lesa k potôčiku s mostíkom. Stavali sme hrádze a vodné hrady. Raz všetci spoločne, inokedy každý sám. A keď sme ich potom búrali, všetci sme s tým súhlasili a mali sme spoločnú zábavku. U nás v dedine nebol nik veliteľ. Každý mohol navrhnúť, čo sa budeme hrať. Potom sme sa prekrikovali dovtedy, kým nejaký návrh

nezvítal. Nebolo na tom nič čudné, keď starší niekedy ustúpili mladším. Bola to skutočná detská demokracia.

V Gropiusstadte, v našom bloku, bol jeden chalan šéfom. Bol najsilnejší a mal najkrajšiu vodnú pištoľ. Často sme sa hrali na lupičov. Ten chalan bol, samozrejme, kapitán. A najdôležitejšie pravidlo hry bolo robiť všetko, čo nám prikázal.

Hrávali sme sa však viac proti sebe ako medzi sebou. Vlastne šlo vždy len o to, naštváť druhého. Napríklad zobrať mu novú hračku a pokaziť ju. Princípom hry bolo zničiť toho druhého a získať pre seba výhody, získať moc a aj ju ukázať.

Najslabší dostávali zväčša výprask. Moja malá sestra bola drobná a trochu ustráchaná. Ustavične ju tľkli a ja som jej nemohla pomôcť.

Nastúpila som do školy. Tešila som sa. Rodičia mi hovorili, že sa mám vždy slušne správať a robiť to, čo povie učiteľ. Bolo to pre mňa samozrejmé. Na dedine sme mali my deti pred dospelými rešpekt. Myslela som si, tešila som sa, že teraz v škole bude učiteľ, ktorého budú musieť poslúchať aj iné deti.

Ale v škole to bolo absolútne inak. Už po niekoľkých dňoch behali decká počas vyučovania po triede a hrali sa na vojnu. Naša učiteľka bola totálne bezmocná. Zakaždým vrieskala: „Sadnúť.“ Ale decká sa potom iba ešte viac bláznili a ostatní sa na tom rehotali.

Od malička som zbožňovala zvieratá. V našej rodine všetci zbožňovali zvieratá. Preto som bola na našu rodinu pyšná. Nepoznala som žiadnu inú rodinu, ktorá by tak zvieratá milovala. A bolo mi ľúto detí, ktorých rodičia nemali radi zvieratá a ani im žiadne nedali.

Z nášho dvaapolizbového bytu sa postupne stalo malé zoo. Mala som štyri myšky, dve mačky, dvoch králikov, jednu andulku a Ajaxa, našu hnedú dogu, ktorá šla s nami tiež do Berlína.

Ajax spával vždy vedľa mojej postele. Pri zaspávaní mi ruka visela vždy dolu z postele, aby som cítila, že je pri mne.

Našla som aj iné decká, čo mali psy. S tými som si celkom fajn rozumela. Objavila som, že vonku za Gropiusstadtom, v Rudowe, je ešte zvyšok naozajstnej prírody. Tam sme chodili so psami. Hrali sme sa tam na starých skládkach odpadkov, ktoré boli zasypané hlinou. A psy sa hrali vždy s nami. Naša najobľúbenejšia hra bol

„Stopár“. Jeden z nás sa skryl, psa sme zatiaľ pevne držali a musel potom vystopovať svojho pána. Najlepši čuch mal môj Ajax.

Na pieskovisko som niekedy zobrala aj ostatné zvieratá a niekedy som ich vzala dokonca aj do školy. Naša učiteľka ich potom predvádzala na hodine biológie ako učebný materiál. Niektorí učitelia dovolili, aby bol Ajax so mnou na vyučovaní. Nikdy nevyrušoval, až do prestávky ležal bez pohnutia pri mojej lavici.

Bola by som bývala so svojimi zvieratami šťastná, keby to s mojím otcom nebolo čoraz horšie. Kým bola mama v práci, sedel doma. Zo zoznamovacej kancelárie nebolo nič. Otec čakal na nejakú inú robotu, ktorá by sa mu páčila. Sedel na odratom gauči a čakal. A čoraz častejšie prichádzali šialené záchvaty zúrivosti.

Domáce úlohy si so mnou robila mama, keď prišla z práce. Dosť dlho mi trvalo, kým som sa naučila rozlišovať písmenká H a K. Raz večer mi to mama vysvetľovala s božskou trpezlivosťou. Nedokázala som sa však vôbec sústrediť, lebo som videla, že otec je čoraz zúrivejší. Vedela som, čo príde: vzal z kuchyne zmeták a zbil ma ako žito. Potom som mu mala vysvetliť rozdiel medzi H a K. Samozrejme, že som nedokázala zo seba dostať ani slovo, zmlátil ma ešte raz a musela som ísť do postele.

To bol jeho spôsob, ako sa so mnou učiť. Chcel, aby som bola svedomitá žiačka, aby zo mňa bolo niečo lepšie. Koniec koncov jeho starý otec bol neskutočný boháč. Na Východe mu dokonca okrem iného patrila aj tlačiareň a noviny. Po vojne však všetko v NDR znárodnili. Tak teraz otec strácal nervy, keď mal pocit, že niečo v škole nezvládam.

Boli večery, na ktoré si spomínam celkom presne. Raz som mala za úlohu namaľovať do zošita na matiku domčeky. Mali byť šesť štvorcov široké a štyri štvorčeky vysoké. Jeden domček som už mala hotový a vedela som, ako mám urobiť ďalší, keď sa zrazu vedľa mňa posadil otec. Opýtal sa, odkiaľ a kam budem maľovať ďalší domček. Od strachu som nevedela domčeky spočítať a začala som hádať. Vždy, keď som ukázala zlý štvorček, jednu mi vylepil. Keď som už dokázala iba plakať a viac vôbec nič povedať, podišiel k fikusu. Hneď som vedela, čo to znamená. Vytiahol z kvetináča bambusovú palicu, ku ktorej býval priviazaný kvet, a dovtedy mi dával na zadok, kým mi z neho takmer nezliezla koža.

Strach som dostávala už aj pri jedle. Keď som sa pokvickala, hneď mi dal po hlave. Keď som niečo na stole prevrhla, dal mi na zadok. Už som sa neodvážila dotknúť sa ani svojho pohára s mliekom. Už len z toho príšerného strachu sa mi potom zakaždým pri stole niečo prihodilo.

Večer som sa otca vždy láskyplným hláskom opýtala, či nepôjde von. Dosť často chodil preč a potom sme si my tri ženy konečne poriadne vydýchli. Také večery bývali úplne perfektné. Keď však potom prišiel v noci domov, stávalo sa, že znovu vypenil. Väčšinou prišiel pripitý. Hocijaká maličkosť ho vyviedla z miery. Napríklad neupratané hračky alebo neodložené šaty. Otec vždy hovorieval, že poriadok je v živote najdôležitejší. Keď v noci zbadal niekde neporiadok, vytiahol ma z postele a zmlátil ma. Ušlo sa aj mojej malej sestre. Otec nám potom nahádzal veci na podlahu a prikázal do piatich minút všetko spratať. To sme väčšinou nestihli a dostali ďalší výprask.

Mama stála väčšinou vo dverách a plakala. Málokedy sa odvážila brániť nás, pretože potom zmlátil aj ju. Len Ajax, môj pes, skočil obyčajne medzi nás. Skuvíňal a mal smutné oči, keď nás otec bil. Väčšinou iba on dokázal priviesť otca k rozumu, lebo aj on mal rád zvieratá ako my všetci. Niekedy na Ajaxu zreval, ale nikdy ho neudrel.

Napriek tomu som mala otca rada a akýmsi spôsobom si ho aj vážila. Pripadal mi iný a dokonca mocnejší ako iní otcovia. Hlavne som sa ho však bála. Pritom mi to prišlo dosť normálne, že nás tak často bije. Ani u iných detí v Gropiusstadte to nebolo inak. Mávali dokonca niekedy na tvári riadne monokle a ich mamy tiež. Boli aj takí otcovia, ktorí sa váľali ožratí na ulici alebo na ihrisku. Tak strašne sa môj otec nikdy neopil. Tiež sa stávalo, že z panelákov vyletúvali na ulicu kusy nábytku, ženy kričali o pomoc a musela prísť polícia. Také zlé to u nás nebolo nikdy.

Otec mame stále vyčítal, že mňa priveľa peňazí. Pritom zarábala iba ona. Niekedy mu na to povedala, že väčšina aj tak ide na jeho chľast, ženy a auto. A potom nasledoval riadny bengál.

Auto, porsche, otec miloval zo všetkého najviac. Leštil ho takmer každý deň, ak náhodou nestál v dielni. V Gropiusstadte žiadne iné

porsche pravdepodobne nebolo. A určite žiadni nezamestnaní, čo by porsche mali.

Vtedy som, samozrejme, netušila, čo sa deje s otcom, prečo sa stále tak vytáča. Došlo mi to až neskôr, keď sme sa s mamou o otcovi častejšie bavili. Postupne mi niektoré veci došli. Jednoducho to nedal. Zakaždým chcel nahor, ale padol na zadok. A jeho otec ním preto pohrdal. Dedo dokonca varoval moju mamu, aby si takého naničhodníka nebrala. Dedo mal s otcom prv veľké plány. Rodina mala získať postavenie, aké mala kedysi, kým jej v NDR všetko neznárodnili.

Keby nestretol mamu, bol by z neho možno správca statku a mal by vlastný chov dôg. Práve sa učil za správcu, keď ju stretol. Otehotnela, on s učením skončil a vzal si ju. Raz potom prišiel na to, že za jeho príkorie nesiem vlastne vinu ja s mamou. Zo všetkých jeho snov mu ostalo len porsche a niekoľko chvastúnskych kamarátov.

Svoju rodinu nielenže neznášal, ale ju aj totálne odmietal. Až do takej miery, že nik z jeho kamošov nesmel vedieť, že je ženatý a má deti. Keď sme jeho kamošov stretli alebo keď poňho domov prišli známi, museli sme ho oslovovať zakaždým ako „strýko Richard“. Bitkou ma naprogramoval tak dobre, že som sa nikdy nepomýlila. Pokým boli u nás nejakí ľudia, bol pre mňa strýko.

Mama bola na tom podobne. Pred jeho kamošmi nesmela nikdy povedať, že je jeho žena, a hlavne sa nesmela ako jeho žena správať. Myslím, že vravieval, že je jeho sestra.

Otcovi kamoši boli mladší ako on. Mali život ešte len pred sebou, v každom prípade si to aspoň mysleli. A otec chcel byť jedným z nich. Nieкто, pre koho sa život ešte len začína. A nie chlap, čo má rodinu, ktorú nedokáže ani len uživiť. Taký bol môj otec.

Keď som však mala šesť, sedem či osem rokov, nechápala som to. Otec mi vtlačil do hlavy len jedno životné pravidlo, ktoré som sa naučila už na ulici a v škole: biť alebo byť bitá. Mama, ktorá v živote dostala bitiek dosť, prišla k takému istému poznaniu: „Nikdy si nezačínaj. Ale keď ti nieкто niečo urobí, poriadne mu to vráť.“ Sama však nikdy údery vrátiť nedokázala.

Pomaly som sa to naučila: buď máš nad druhými moc, alebo oni majú moc nad tebou. Začala som v škole u najslabších učiteľov.

Nonstop som na hodinách niečo vykrikovala. Ostatní sa na tom smiali. Keď som to začala robiť aj prísnejším učiteľom, dostalo sa mi od spolužiakov skutočného uznania.

Naučila som sa, ako sa v Berlíne presadiť: mať veľkú hubu. A po-
kiaľ možno najväčšiu zo všetkých. Potom môžeš hrať šéfa. Keď mali
moje drzé reči úspech, odvážila som použiť aj päste. Vlastne som
ani nebola silná. Ale vedela som sa poriadne rozzúriť. A potom
som zložila aj silnejších. Neskôr som sa už takmer tešila, ako ma
v škole niekto vyprovokuje a ja ho potom stretnem pred školou.
Väčšinou som ani nemusela zdvihnúť ruku. Decká mali predo mnou
jednoducho rešpekt.

Medzičasom som mala osem rokov. Túžobne som očakávala,
kedy dospem, budem dospelá ako otec a budem mať nad ostatnými
naozajstnú moc. Už som totiž vedela, čo to znamená.

Otec občas nejakú robotu našiel. Síce žiadnu, z ktorej by sa vra-
cal šťastný, ale aspoň takú, v ktorej si zarobil na hýrenie a porsche.
A preto sme bývali poobede s mojou o rok mladšou sestrou samy
doma. Našla som si o dva roky staršiu kamošku, s ňou som bola
ešte silnejšia.

Takmer každý deň sme sa s mojou mladšou sestrou hrali hru,
ktorú sme si vymysleli. Cestou zo školy sme zhládúvali v popolní-
koch a smetiakoch cigaretové ohorky. Narovnali sme ich, strčili ich
do úst a bafkali. Keď chcela ohorok aj sestra, dostala po prstoch.
Rozkazovali sme jej, aby porobila všetky domáce práce, teda po-
umývala riady, poutierala prach a ostatné, čo nám kázali rodičia.
Potom sme si vzali kočíky s bábikami, zavreli za sebou dvere a šli
sa prechádzať. Sestru sme nechali zavretú, pokým neurobila všetko,
čo sme jej rozkázali.

Vtedy, keď som mala osem, deväť rokov, otvorili v Rudowe far-
mu s koňmi. Najprv nás to pekne štvalo, lebo pre farmu zabrali
a oplotili posledný kus voľného miesta, kam sme mohli chodiť
so psami. Potom som sa však s ľuďmi z farmy zoznámila a prišli
mi fajn, mohla som im pomáhať v stajni a starať sa o kone. Za to
som si mohla niekoľkokrát za týždeň zajazdiť na koni. A to bolo,
samozrejme, skvelé.

Kone a aj osla, ktorého tam mali, som zbožňovala. No na jazdení ma fascinovalo ešte niečo iné. Znovu som mohla dokazovať svoju silu a moc. Kôň, na ktorom som jazdila, bol silnejší než ja. Ja som ho však mohla svojou vôľou skrotiť. A keď ma zhodil, musela som opäť vstať. Dovtedy, kým kôň neposlúchal.

Niekedy mi to s prácou v stajni nevyšlo. Potom som potrebovala peniaze, aby som si mohla aspoň štvrthodinu zajazdiť. Vreckové sme dostávali málokedy. Vtedy som začala našich trošku podvádzať so zľavovými kupónmi a zálohami za fľašky, ktoré som si nechávala. V desiatich som začala aj kradnúť. Kradla som v supermarketoch. Veci, ku ktorým by som sa inak nedostala. Hlavne sladkosti. Skoro všetky deti mohli jesť sladkosti. Otec však tvrdil, že sladkosti kazia zuby.

V Gropiusstadte sa dalo automaticky naučiť všetko, čo bolo zakázané. Zakázané boli napríklad hry, ktoré nás totálne bavili. Zakázané bolo vlastne všetko. V Gropiusstadte bola na každom rohu nejaká tabuľa. Takzvané parky medzi panelákmi boli plné tabuliek so zákazmi. Väčšina z nich, samozrejme, zakazovala niečo deckám.

Tie zákazy som si neskôr odpísala aj do denníka. Prvá tabuľa stála už priamo pri našich vchodových dverách. Na schodisku a v okolí nášho paneláku mohli deti chodiť vlastne len po špičkách. Hrať sa, jašiť, jazdiť na korčuliach alebo bicykloch – zakázané. Pri každom trávniku bola tabuľa „Nevstupovať na trávnik“. Takéto tabule stáli pred každým kúskom zelene. S bábikami sme si nemohli na trávnik ani len sadnúť. Bol tam aj jeden taký úbohý záhon ruží a pred ním zas obrovská tabuľa: „Chránená zeleň.“ Hneď pod tým bol uvedený paragraf, podľa ktorého bude potrestaný ten, kto sa k tým úbohým kvetom priblíži.

Hrať sme sa teda mohli len na ihrisku. K niekoľkým panelákom vždy patrilo jedno ihrisko. To sa skladalo z očúraného piesku a zopár pokazených preliezačiek a, samozrejme, veľkej tabule. Tabuľa bola poriadne zarámovaná v železnom ráme pod sklom a pred sklom boli ešte aj mreže, aby sme tú chujovinu nemohli roztĺcť. Na tabuli bolo napísané „Pravidlá správania sa na ihrisku“ a pod tým, že decká majú ihrisko využívať na „radosť a oddych“. „Oddýchnuť“ sme si však nemohli kedykoľvek. Lebo na tabuli bolo hrubou čiarou

podčiarknuté: „... v čase od 8.00 do 13.00 a od 15.00 do 19.00.“ Čiže keď sme prišli zo školy na ihrisko, nebolo z oddychovania nič.

Sestra a ja sme vlastne na ihrisko nesmeli chodiť vôbec, pretože podľa tabule sme tam mohli byť „len so súhlasom a pod dozorom zákonného zástupcu“. A ešte k tomu aj celkom potichu: „V blízkosti domov dodržiavajte pokoj.“ Loptu ste si tam mohli hádzať len veľmi spôsobne. Lebo: „Loptové hry športového charakteru sú zakázané.“ Žiadna vybíjaná, žiadny futbal. Pre chalanov to bola hotová katastrofa. Potom si prebytočnú energiu vybíjali na preliezačkách a lavičkách a, samozrejme, na tabuliach so zákazmi. Muselo to stáť kopec prachov, nonstop zničené tabule vymieňať.

Na dodržiavanie zákazov dozerali domovníci. Ja som si to u nášho domovníka pohnojila dosť rýchlo. Po presťahovaní sa do Gropiusstadtu ma ihrisko z betónu a piesok s malou plechovou šmýkačkou neskutočne nudili. Ale potom som predsa len našla niečo zaujímavé. Kanalizačné šachty v betóne, cez ktoré mala odtekať dažďová voda. Vtedy sa ešte dali mreže nad odtokom nadvihnúť. Neskôr ich potom privarili. Mreže som nadvihla a so sestrou sme do šachty hádzali všetky možné smeti. Potom prišiel domovník, zdrapil nás a vliekol do svojej kancelárie. Tam sme obidve, päť- a šesťročná, museli nadiktovať mená a adresu. To sme už vedeli. Ozámili to rodičom a otec mal dobrý dôvod zmlátiť nás. Nechájala som celkom, čo na tom bolo zlé, že sme zapchali odtok. U nás na dedine sme vyvádzali celkom iné veci a žiadny dospelý na nás nešomral. Pomaly som však pochopila, že v Gropiusstadte sa smú hrať len hry, ktoré schvália dospelí. Teda šmýkať sa na šmýkačke a hrabať sa v piesku. A že je nebezpečné mať pri hre vlastné nápady.

Ďalšie stretnutie s domovníkom, na ktoré si spomínam, bolo už vážnejšie. Bolo to takto: Šla som s Ajaxom, mojou dogou, na prechádzku a napadlo mi, že nazbieram mame kvety. Tak ako som to robievala v našej dedine takmer pri každej prechádzke. Medzi panelákmi rástli len zvädnuté ruže. Kým som odtrhla pár kričkových ruží, do krvi som si popichala prsty. Tabuľu „Chránená zeleň“ som si nevedela prečítať alebo som ju ani nedokázala pochopiť.

Keď som však videla, ako domovník vrieskajúc a šermujúc ru-

kami beží cez trávnik, na ktorý sa inak nesmie ísť, pochopila som to hneď. Dostala som z toho chlapa strašný strach a vykrikla som: „Ajax, pozor!“

Môj Ajax ihneď nastražil uši, niekoľko chlпов na krku sa mu zježilo. Stuhol a díval sa na toho chlapa tým najhrozivejším pohľadom, akým len vedel. Chlap ihneď cúvol za trávnik a vrieskať sa odvážil, len keď bol znovu pred vchodom. Bola som šťastná, kvety som si však skryla, lebo som tušila, že som urobila opäť niečo zakázané.

Keď som sa vrátila domov, domovník už k nám volal. Povedali, že som ohrozovala správcu psom. Namiesto bozku od mamy, ktorý som chcela za kvety, som dostala od otca na zadok.

V Gropiusstadte bolo niekedy v lete až neznesiteľne horúco. Betón, asfalt a kamene horúčavu poriadne nasali a vracali ju späť. Pod pár úbohými stromami, ktoré tam stáli, nebol žiadny tieň. A vietor zadržovali paneláky. Nebolo tam ani kúpalisko, ani detský bazén. Len v strede betónového námestia jedna fontána. Tam sme sa niekedy čľapkali a striekali. Čo bolo, samozrejme, zakázané a vždy nás odtiaľ vyhnali.

Potom sme hrávali guľôčky. Kde však v Gropiusstadte nájdeš miesto, kde by sa to dalo. Na betóne, asfalte alebo trávniku značky „Vstup zakázaný“ sa guľôčky hrať nedali. Ani v piesku. Na guľôčky je potrebná rovná zem, do ktorej sa vyhlbia malé jamky.

Našli sme potom jedno takmer ideálne miesto. Pod javormi, ktoré u nás vysadili. Aby sa stromy pod všetkým tým asfaltom úplne neudusili, nechali okolo nich v asfalte okrúhle otvory. Kruh okolo kmeňa bol z pevnej, čistej a nahladko uhrabanej zeminy. Ako stvorené na guľôčky.

Keď sme však robili do zeme jamky, mali sme na krku nielen domovníkov, ale aj záhradníkov. Ustavične nás vyhánali a vyhrážali sa nám. Jedného dňa však, žiaľ, dostali naši prenasledovatelia výborný nápad. Zem okolo javorov prestali uhrabávať a začali ju ryť. A bolo po guľôčkach.

Keď pršalo, stali sa zo vstupných hál panelákov perfektné dráhy na korčuľovanie. Tie veľké chodby boli v každom prípade fantastické. Keďže dole neboli žiadne byty, hluk nikoho nerušil. Keď sme to niekoľkokrát vyskúšali, nik sa nestožoval. Až na domovníkovu

ženu. Tvrdila, že korčuľami ničíme podlahu. Tak z toho tiež nič nebolo. Až na zmlátenie po zadku od otca.

Keď bolo vonku škaredo, bolo to v Gropiusstadte pre deti fakt na hovno. Zavolať kamošov k sebe domov nesmel nikto z nás. Aj detské izby boli na to primalé. Skoro všetky deti mali – tak ako my – len polovičnú izbu. Keď pršalo, sedela som niekedy pri okne a rozmýšľala, čo sme robievali, keď kedysi pršalo. Napríklad sme vyrezávali. Na zlé počasie sme boli perfektne pripravení. Nazbierali sme si v lese široké kusy dubovej kôry a z nej sme potom, keď bolo škaredo, vyrezávali malé loďky. A keď pršalo príliš dlho, nevydržali sme to už. Obliekli sme si pršiplášte a šli sme dole k potoku a urobili si tam skutočné preteky s loďkami z dubovej kôry.

Potĺkať sa medzi panelákmi, keď pršalo, bolo nanič. Museli sme si niečo vymyslieť. Niečo, čo bolo totálne zakázané. A také niečo existovalo: hrať sa s výťahmi.

Išlo, samozrejme, o to, naštváť poriadne iné decká. Chytili sme nejaké decko, zavreli sme ho do výťahu a postláčali všetky gombíky. Ďalší výťah sme zastavili. To decko sa potom muselo trmáčať nahor a zastaviť na každom poschodí. Mňa tiež niekoľkokrát zavreli vo výťahu. Akurát keď som sa vracala so psom a mala som byť načas doma na večeru. Postláčali potom všetky gombíky a trvalo hrozne dlho, kým som bola na jedenástom poschodí a aj Ajax bol už z toho poriadne nervózny.

Sprosté bolo, keď niekomu postláčali všetky gombíky a on musel ísť na záchod. Ten sa nakoniec počúral vo výťahu. Ešte sprostejšie bolo zobrať decku varešku. Všetky malé decká chodili von s vareškami. Lebo iba s dlhými drevenými vareškami sme dosiahli na gombíky vo výťahu. Bez varešky bol človek totálne nahratý. Keď som ju stratila alebo mi ju iné decká vzali, mohla som šliapať na jedenáste poschodie pešo. Iné decká mi, samozrejme, nepomohli a dospeli si myslieť, že sa vo výťahu chceme iba hrať a pokaziť ho.

Výťahy boli často pokazené a bola to aj naša vina. Robili sme totiž s výťahmi skutočné preteky. Išli síce všetky rovnako rýchlo, ale bolo niekoľko trikov, ako sa dalo ušetriť pár sekúnd. Vonkajšie dvere sa museli rýchlo, ale veľmi jemne zatvoriť. Lebo keď sa nimi treslo, znovu sa trochu otvorili. Bezpečnostné dvere sa zatvárali